

III KO 68/56 - Postanowienie Sądu Najwyższego

Opublikowano: OSNPG 1958/1/13, LEX nr 177542

Postanowienie

Sądu Najwyższego

z dnia 29 listopada 1956 r.

III KO 68/56

TEZA aktualna

Uznanie za obywatela polskiego w myśl art. 3 ustawy z dn. 8.I.1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 25) nie rodzi skutków prawnych, jeżeli uznanie to nie zostało podane osobie zainteresowanej do wiadomości w sposób prawem przepisany.

UZASADNIENIE

Sentencja

Sąd Najwyższy na posiedzeniu niejawnym w sprawie Kurta S., osk. z art. 83 ust. 2 ustawy z dn. 4.II.1950 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 5, poz. 46), po wysłuchaniu wniosku Prokuratora postanowił przedstawioną przez Sąd Wojewódzki w Olsztynie w trybie art. 390 k.p.k. kwestię prawną wymagającą zasadniczej wykładni ustawy:

1. "Czy sam fakt uznania osoby za obywatela Państwa Polskiego przez władzę administracyjną stosownie do art. 3 ustawy z dn. 8.I.1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 25), bez doręczenia tego aktu osobie zainteresowanej, wystarcza do uznania tej osoby za obywatela polskiego?"

2. "Czy i jakie skutki pociąga za sobą odmowa przyjęcia przez zainteresowaną osobę dowodu uznającego ją za obywatela polskiego?"

rozstrzygnąć jak wyżej.

Uzasadnienie faktyczne

1. Wedle art. 3 ustawy z dn. 8.I.1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 25) w stosunku do określonych osób, które zamieszkują w Polsce co najmniej od 9 maja 1945 r. - nie przybyły do Polski jako cudzoziemcy określonej przynależności państwowej i nie były w Polsce traktowane jako cudzoziemcy, właściwa władza może uznać, iż są one obywatelami polskimi. Uznanie takie stanowi swojego rodzaju nadanie obywatelstwa z urzędu, jest więc aktem o charakterze konstytutywnym, wywołującym skutki prawne od chwili wydania ("ex nunc"). Na Ziemiach Odzyskanych - dotyczyć ono może tych osób, które nie stały się obywatelami polskimi w myśl ustawy z dnia 28 kwietnia 1946 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego osób narodowości polskiej zamieszkałych na obszarze Ziem Odzyskanych (Dz. U. Nr 15, poz. 106). Wspomniane uznanie wszakże - jak każdy akt woli władzy (akt administracyjny) - aby miał moc prawną dla osoby zainteresowanej (art. 9 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta R.P. z dn. 22.III.1928 r. Dz. U. Nr 36, poz. 341 o postępowaniu administracyjnym, Dz. U. Nr 110, poz. 976 z 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej, Dz. U. z 1938 r. Nr 3, poz. 16 o doręczeniu pism urzędowych) musi być tej osobie podany do wiadomości ze

wskazaniem na ewentualne prawo zaskarżenia (art. 76 ust. 1 wyżej powołanego rozporządzenia Prez. R.P. z 1928 r.). Zaniedbanie przez władzę objaśnienia zainteresowanej osoby o przysługującym jej prawie zaskarżenia doręczonej lub ogłoszonej decyzji, uprawnia tę osobę do żądania w ciągu 2-ch tygodni od doręczenia lub ogłoszenia, aby udzielono jej takiego objaśnienia (art. 77 ust. 2 przytoczonego rozporz. Prez. R.P.). Nie skorzystanie z tego prawa w tym terminie - powoduje, iż decyzje władzy (zarządzenie lub orzeczenie) staje się ostateczne (art. 73 rozporz. Prez. R.P. z dn. 22.III.1928 r.).

2. Co do samego doręczenia - to w myśl art. 27 rozporz. Prez. R.P. z dn. 22.III.1928 r. o postępowaniu administracyjnym, odmowa przyjęcia zarządzenia lub orzeczenia władzy nie ma wpływu na byt i ważność doręczenia.

Doręczenie natomiast dowodu osobistego, wydawanego w myśl ustawy jedynie osobom, których obywatelstwo polskie jest wyraźnie stwierdzone (art. 1 i 4 dekretu z dn. 22.X.1951 r. o dowodach osobistych - Dz. U. Nr 55, poz. 382 i z 1956 r. Dz. U. Nr 21, poz. 101), mogłoby być traktowane jako podanie osobie zainteresowanej do wiadomości ewentualnie wcześniej nie zakomunikowanego faktu, uznania jej za obywatela polskiego, pod warunkiem gdyby obywatelstwo polskie danej osoby poprzednio było wyraźnie i należycie stwierdzone.

W konkretnym przypadku brak takiego dowodu, albowiem jak to wynika z pisma Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mrągowie z dnia 21 czerwca 1956 r. - akt uznania oskarżonego Kurta S. za obywatela polskiego wydany w dniu 24 grudnia 1951 r. nie został mu doręczony.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swego postanowienia.